

11
G. I. I.

ՏԵՐԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒՄ

Փետրվարի 13 Յուճուար. — Ամս-
մանորի ամիսը. 9. Քաղաքականացեալ, պա-
հեղի իւր արդի պատանի բերեալ ընդհանուր
Պրոպագանդա Ս. Սինիոյի, Կայսրութեան քաղա-
քական կարգեցաւ. 9. Մարտիկները տեղ-
Ամեն նախարարը բարձր պաշտօններ ստա-
ցան. 20. Գրքի Կիրոսի տուաւ. Սրբոյն Անա-
րէի պատուանշան, Ուսուցիչ մը, որով
կ'ըսէ թէ 9. Կիրոս պատանի կոչուիլն ի
վեր դարձանք և վեհապետին դիմաւոր-
ութեանը, պահպանելով բարեկամական
յարաբերութիւնները միւս Տերութեանը
հետ:

— Գրքի մը հարցը չգրեցաւ և 250
վարդապետ պատրաստեցաւ. Աստուծոյ և
Պետիկ գործարարներ:

— Ինքնուրուշեաց թիւիւնայեց բաժնուած
է Կայսրութեան:

ԲՈՒՆԵՆԻՍԿՐ. — Մերանագարը Բազաւորը
պար առաւ ըլլալով անկողինէն չէ ելած:

ՓԱՐԻՅ. — 9. Վատնկիւն մեռաւ:

ՀԻՌՈՒ. — Պրոպագանդայի հետ մարտային պա-
մանագիրն երկարաձեռնեցաւ ցերեկ 1894:

ԼՈՒՏՈՒՄ. — 9. Կատարեան Պիտերի գնաց,
ի հարաւային Յրանաւ Պահպանողական
Լորտ Ուիլյամսի ընտրեցաւ. Հորքայի Ե-

րեսիտան 4,582 բուժով, մինչ իւր Կա-
տարեան հակապարտը 3,744 բուժ
միայն ստացաւ:

Պատկարներ

ԳՆԱՅԻՆՆԵՐ 3 Յունվար	
ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԲՈՒՆԵՆԻՍԿՐ	
3 ամիս Լոնտոնի վրայ	110 4/5
3, Գարիպի	22 80
ՍՈՒՐԵՆԻՍԿՐ ԲՈՒՆԵՆԻՍԿՐ	
Երկի երկուրդ քաղ. (Միաց. Գ. Սինիոյ)	25 45
Երկուրդ մէջ	—
Լուստուսի բազմապատկում	25 13 1/2
Կէս օրին	25 13 1/2
Բարձրագոյն Օմանիոյ, երկի երկուրդ	—
Օմանիոյ	—
ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԱՐԵՎԵԼ	
Փոխա. Սինիոյ	57
Սինիոյ	35 87
Սինիոյ	27 05
ԲՈՒՆԵՆԻՍԿՐ	
Ստուգ. Սինիոյ, Սինիոյ	—
Փետր. Սինիոյ	7 28
Պարտ. Սինիոյ	3 05
Օման. Սինիոյ	4 10
Սինիոյ	18 02
Սինիոյ	—
Սինիոյ	575
Սինիոյ	310
Սինիոյ	98 75
Սինիոյ	99 39

ԵՐԱՌՈՒՄԱՐ

Փետր. 13 Յունվար	
Յրանաւորութեան 3 %	98 10
Փետր. 13 Յունվար	104 92
Օման. Սինիոյ	23 20
Օման. Սինիոյ	433 62
Օման. Սինիոյ	461 56
Օման. Սինիոյ	99 25
Օման. Սինիոյ	411 25
Օման. Սինիոյ	607 18
Օման. Սինիոյ	778 73
Օման. Սինիոյ	73 80
Օման. Սինիոյ	513 73
Օման. Սինիոյ	25 175
Օման. Սինիոյ	431 25
ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ 3 Յունվար	
Սինիոյ, Բոստոնի	98 81
Օման. Սինիոյ	22 93
Օման. Սինիոյ	57 80
Օման. Սինիոյ	35 87
Օման. Սինիոյ	24 37
Օման. Սինիոյ	101 75
Օման. Սինիոյ	99 73
Օման. Սինիոյ	14 18
Օման. Սինիոյ	11 87
Օման. Սինիոյ	101 73
Օման. Սինիոյ	—
Օման. Սինիոյ	103 73
Օման. Սինիոյ	29
Օման. Սինիոյ	25 362
Փետր. 13 Յունվար	
Օման. Սինիոյ	94 30
Օման. Սինիոյ	—
Օման. Սինիոյ	29 283
Օման. Սինիոյ	80 65
Փետր. 13 Յունվար	
Օման. Սինիոյ	124 90
Օման. Սինիոյ	30 50
Օման. Սինիոյ	198 70
Օման. Սինիոյ	37 30

ԲԱՐԻՅ ԲՈՒՆԵՆԻՍԿՐ

Փետր. 13 Յունվար	
Յրանաւորութեան 3 %	98 12
Օման. Սինիոյ	—
Օման. Սինիոյ	23 45
Օման. Սինիոյ	—
Օման. Սինիոյ	—
Օման. Սինիոյ	307 50
Օման. Սինիոյ	—
Օման. Սինիոյ	606 87

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԼԵՆՆԵՐ ՕՍԿԱՐ ՊԱՏՐԱՐԻՆ

Նախան թէ վարչական մարդ էր
գրադէս և թէ բանաստեղծ (այսինքն)
ըլլալէ գաւ, ուրիշ յատկութիւն մ'ալ
ունէր: այն է, իր խոսակցին սիրող
գրադէս, միտքն յայտնակալ:
Եւ այդ իր պարտաւորաւոր, բազ-
մաբաւաւ (հեղափոխ) և հանրագի-
տակ մարդիկ տիրելու էր:
Նորին Սրբաւորութեան ժամանակա-
կիւնները առանց Նախանը տեսնելու,
գրեթէ չարժիք չէին ստացուներ: Իսկ
(*) Շարունակութիւն ուրբաթ օրուան
թիւին:

բարձրատիկան անձինք շատ անգամ
երկնց ապարանքը կը հրաւիրէին, իր
ընկերական տեսակցութիւնը վայելելու,
և շատ անգամ սեղանակից կ'ընէին:
Առնոց մէջէն կը յիշուի Նախանի
ժամանակակից Մեծ-Եղբորս Բաղդա-
Մէհմէտ փաշան, որոն հետ ունեցած
մտերմական սէրն այնչափ յառապա-
ցած էր, որ ինչպէս կը հաստատեն,
չարաւոր երկու երեք անգամ գիշեր-
ները նորա ապարանքը (1) — որ Պատ-
րիարքարանի մօտ էր — կ'երթնէին:
Անկողնէն ըսել թէ՛ այս տեսակ-
ցութիւնները պարզ և բարեկամական
էին, և խոսակցութեան շնորհիւ պաշ-
տօնական հանգամանք չունէին:

Փոքրիկ ճաշակ մը տալու համար
Նախանի պարտաւորաւորութեան, հը-
նարամտութեան և արախոսութեան նը-
կատմամբ, յառաջ կը բերենք մի քանի
իրաւիքներ:

Նախան Պատրիարք խոյրը Սաղմոս
բարձր ժամանակ, նաեւ մը կտաւ —
նայ իր մտերմութենէն մէկէն, որ կը
հարցունէր թէ կուսակիցները ինչպէս
կ'ընեն իրենց ուսման միջոցը վերջ
աւարտ պահելու:

Գրաւորութիւնը բարեւ բունած և յո-
տին կանգնած անհամբեր պատասխա-
նել կ'ընէր:

Իսկ Նախան, զիւր կարգաւ վերջ,
մէկ կողմ դնելով զայն՝ կը շարունակէ
Սաղմոսը:

Գրաբերը քառորդ մը սպասելէ վերջ
բազմոյն ծայրի եզերքը կամայնքով մը
կը նայար:

Նախան՝ կը սեւեռէ աչքերը դէպ ի
գրաւորութեան որ անմիջապէս յոտին կը
կանգնէ:

Նախան՝ նորէն կակի իր բաշն:

Գրաբերը՝ քառորդ մը ետ անկա-
ռայց դիմելէ վերջ, հապիկ նստած էր
իր ելած տեղէն, Նախան՝ վերադա-
նալէ հետեւէ:

Մարդը անմիջապէս ոտքի կանգնե-
ցաւ, այս անգամ դէմ անպատճառ
պատասխանը առնելու յոտով՝ բայց
ի դուրս:

Նախան՝ կրկին Սաղմոսը սկսեց
սալ:

Անպաշտ անձը տեսնելով որ կը շա-
րունակուի ընթերցումը, դարձեալ հա-
մարակեցաւ նստիլ:

Նախան՝ կարծես նորէն նստելու
կայաւէր, աչքերը սեւեռեց դէպ ի
հարցախոյն, որ գրքին փոխարէն
առնելէ յառաջ, խնդրեց տեսնել թէ ինչ
պատասխան տան Նախանը տիրոջ:

Նախան՝ ծանրաբան կը պատասխա-
նէ. — Գնա, եղանակ ու տեսածը պատ-
մէ:

Անոյ թէ սովորելով:

Ան՝ փոխադրական վեճ մ'ալ որ
տեղի ունեցած է իր մտերմին հետ, որ
կը անդեր թէ՛ սովորելով կամ վեր-
թափելով կարող է մարդը կորուրդի
փոխել, ինչ որ ալ ըլլալ բնութիւնը:

Իսկ Նախան՝ առելի բնութեան զօ-
րութեանը կուսակցի էր, և կ'ընէր թէ
բնութիւնը կուսակցի էր, և կ'ընէր թէ
բնութիւնը կուսակցի էր:

Կրկին Նախան՝ ընդգրկեցաւ կատու
մը կը կրկնէ անանկ կերպով, որ կա-
րող կ'ըլլայ կատու՝ երկու տարի վրայ
կանգնած, սուրճի դասովը առնել
հիւրերէն:

Երբ այսպէս արամաբարութեամբ
վարձեցուցած էր կատու, կը հրա-
ւիրէ Նախան, որպէս զի երկուրդ ա-
պագայանէ թէ՛ կրկին թիւնը կատուին
բնութիւնը փոխած է թէ ոչ:

Նախան՝ տուիլ մը մէկ պատիւ մօկ
մը չէնք տալով, զայսինքն կը պահէ, և
երբ կատուին իր սուրճի մանր կ'առ-
նէր, մօկին ալ քիչէր նուէր ըսելով
ուրիշներէն կը ըստայ: մօկը կը
ցատէր դուրս և կատուին՝ դաւաճող գե-
տին ձգելով, մկան ետեւէն կը վազէ:

Նախան՝ այսպէս կը հաստատէ թէ,
բնականը չի կորուրդ, բայց կ'ընայ
կատուայն գալուցի:

Այս տեսակ վէպիկ մ'ալ կայ՝ քա-
հայի մը վրայ, զոր զանց կ'ընենք
պատմել:

Կ'ընեն թէ կարելի է թոժիւնին
(արուժ ձաք) կարգաւ սովորելու:

Ձիայ տեղադրել բան, կ'ընէ նա-
խան:

Ասոր վրայ իրեն մտերմութիւն թոժիւն
կամ արուժ մը կը զրկէ:

Նախան կը հրամայէ որ, մաղա-
ղաբեալ առմար մը դնեն թոժիւնին

(1) Յիշեալ պատարհը Մայր-Եկեղեցիին
դէպ ի մօտեցելով ինչո՞ք անհիշեալ կ'ընէր,
և կ'երթայ Հիւսիս-Տիւրքի, մինչև Արա-
նաս Սինիոյ աղայի տան անհիշեալ, որոն
չէր չէրուածոց մասըրները տակաւին ալ-
սոր կը տեսնուի: Իսկ Բաղդա փաշայի
կարգաբանը կը գտնուի Տիւրքի-Երուսա-
ղէմի խաչի և Կարաիկի մէջ ստոր, որուն
կից չէրած և հարուստ և քաղաքի զբոս-
տունը, և ինչպէս ըրալ աղբիւր մը, ո-
րուն վրան գրուած է թէ՛ Սրբաւոր ժա-
նարի հոգեւորդ այս աղբիւրին թոժիւն խաչ
ու ժառանգին անդրեւին, իսկ հարցով ժա-
նարիներուն համար՝ աշաւաթիկ զբոս-
տունը:

առելի, իւրաքանչիւր թերթերու մէջ
տեղը չամբողջելով:

Եւ սովորեցնեն զիւրը բանալ, որ
պէս զի չամբողջ առնու:

Այսպէս, թոժիւնը կը վարձեցնեն
գիրքը բանալու, մինչև իսկ գրքակա-
վարէն, չամբողջ ուսուցի համար ան-
չալա:

Լուր կը զրկուի իրեն թէ, թոժիւն
նր կարգաւ սովորեցաւ, որպէս զի ո-
ւոր գրող աշակերտ գրուելուն խնդ-
րը ընենք:

Նախան, հարցման ի պատասխան
կ'ընեն թէ, — (Երկուրդ պատարաս-
ցէք):

Օրը բարեկենդան էր: Թոժիւնը
հարցուցելով, ու ապարանքը տարին
սուրբ փառք, ուր կը գտնուէր Նա-
խան, և իր հետաքրքիր բարեկամները,
Մեծահարաւոր գրքեր կը բերուի մէջ
տեղ, և թոժիւնը կակի թաթովը
թիւթները կարճեմ, մրմալով և ան-
սովոր ձայնը հանելով:

Բոլոր հետաքրքիրները ի տես տոն
արտակարգ հետաքրքիր զարմացած
էին, և իրարու կ'ընէին, — (Թոժիւնը
ա՜հ կը կարգաւ թէ, բայց առաջ,
որ մեզ չենք հասկնար կարգաւարձը):

Նախանին ուրիշ մանրանկարներն ալ
կան, զոր օրինակ, խաչաձեւ թուր-
թիւնը, իւրաքանչիւր մը մէջ սեղանը
ստանալեցրելու համար ի գործ դրած
սրամար միջոցը, ծալուած անձնու-
րութեան մը ի պատասխան՝ ստուած
ստանալեցրելու և ընդարձակութեան յա-
րացոյցները և օրինակները, որոց մէջ
նախանը է՛ աշխարհ ընդարձակ պար-
տաւոր մը նշանցները, և երկուրդ ու
գործարք պարտաւորութեանը վախճա-
նը:

Վերջապէս, Կալիկ Յովհաննէսի
պատմութիւնը և այլք, զոր հին պատ-
մարանքը ու եպիսկոպոսները՝ առան-
կաբար ի բերան դիմելու, և Նախանի
փայտագրերը ու ձեռագիրները ինա-
մով կը պահէին: զի Նախան՝ աղիւս
կրկնութիւններէն զատ, բունական
երկար ձեռագրերն ալ թողած է:

Գրաւոր առաւել քառորդին մէջ
վարդա Պարտաւոր նշանաւոր Տէր Մե-
քն առաջապատու քահանան, երկա-
սիրութիւն մը սկսեց գրած, որ ցարդ
անարդ թողուած է:

Այլք երկարութեան մէջ, ժամա-
նակակից կարեւոր գեղարքեր ու տեղե-
կութիւնները գրեցաւ, Նախանին վերա-
բերեալ կարգ մը մանրանկարներն ալ
մանրանկարներէն գրուած են եղեր,
բայց դժբաղդաբար չկրցինք տեսնել
կայելով զայն, հակառակ մեր այնչափ
յոյժաւ հետաքրքրութեան և արդար
հետաքրքրութեան:

(Երկուրդ) Ա. Յ. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.

Նախանի սիրտը կոտորուի առանց
ընտրութեան, անոր մասնաւոր պատ-
րաստութեանը. հոգիներ կոչու էին. իրենք
բազմաթիւ պահանջներէն չունէին և բի-
չով կը գտնուէին: ուսով հոգիներ կ'առա-
դէին պէտք եղածէն աւելի, բայց այսօր
բարեբեր հոգիներ չարքերով կամ գէշ աղ-
բարով կ'առնէին կամայնքով պատար-
հանքը պէտքով ալ աւելցած:

Յովհաննէսի հոգին կը պահուի, ձա-
նարութիւնը կ'ընտրուի կուսակցի, որպէս
թէ՛ սերբը բնաւ զի մը չունենար. ճիշդ
այդ համոզմամբ՝ տակաւին իսկ մը գա-
ւառներուն մէջ իւր ինչպէս թիւնը ցորենի
հաղորդ կը ցանցին:

Անհիշեալ հոգեւորդները արեւելցեցի-
ներէն առաջ իրար արտակարգ հարկին մէջ
գտնուելով պահ մը թողած են աւանդա-
կանը ու գրած են փորձաքանդակն ու
պատկանին: Գիտութիւնն ու փորձաքա-
նութիւնը միմեկին հաստատուած են թէ՛ սերմ
զերն հայան և յաջորդութեան համար:

Բարեբեր հոգ մը նպատակաւ կ'ընէր
մը և գէշ սերմնու մը չէր կրնար խոստա-
նալ մաքաբար հոգեւոր և միջոցներ
միջին հոգի՝ նուազ նպատակաւ կ'ընէր
մը և լաւ ընտրուած ու խառնով պատ-
րաստուած սերմնու մը կ'ընէր ապահովել
առաւ բերք մը:

Ընտիր սերմով միայն պէտք է յուսա-
կարար ցորեն, միայն խառն, առաւ
հոգեւոր:

Սերմնուրի պատրաստութեան համար
այլապէս զգուշութիւններու ու միջոցներու
գիտման են կարգաւ հոգեւոր ու հոգա-
բարք, ինչպէս ընտրութեան, շաւաղե-
նոց, պատարաստ ու ընդլայ միջոցներու:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարաւորութեան և հիւսիսական աշխարհի
համար շատին ճանաչուած և ընտրութեան
օրուները կամ զնախանը՝ ժամանակակից
օրինակը անհիշեալ համար:

Հարա

